

Setitų geneologija

Pr 5:1-2. Toks yra Adomo kartų sąrašas. Kai Dievas sukūrė žmogų, jis padarė jį panašų į Dievą. Kaip vyrą ir moterį juos sukūrė. Kai jie buvo sukurti, jis juos palaimino ir davė jiems vardą Žmonija.

Toks yra Adomo kartų sąrašas – tai naujo skyriaus pavadinimas. Tačiau jame visą laiką kalbama apie setitus, todėl šis sąrašas liečia ne visus, o tik artimiausius jo palikuonis, giminingus jam ne tiek pagal kūną, kiek pagal dvasią.

Pradėdamas vardinti palikuonius, autorius ne be tikslo prisimena jų gimdytojus, kad jie buvo sukurti pagal Dievo paveikslą ir panašumą. Gali būti, kad jis norėjo skaitytojui parodyti, jog vadinami Adomo palikuonys per jį savo giminės pradžią veda nuo paties Dievo, kad Dievas, sukūręs Adomą pagal savo paveikslą ir panašumą, yra tarsi pirmas asmuo jų geneologijoje.

Jėzaus kilmės knygoje rašoma, jog jo ilgos geneologijos grandinė pradžioje buvo „sūnaus Eno, sūnaus Seto, sūnaus Adomo, kuris buvo Dievo“. (Lk 3:38)

Pr 5:3: Adomas buvo šimto trisdešimties metų, kai jam gimė sūnus, panašus į jį, pagal jo paveikslą, ir pavadino jį Setu.

Aprašydamas giminę, biblinis autorius, pradėdamas Adomu, laikosi visą laiką tos pačios tvarkos: paminėjęs labai svarbaus pataircho vardą, jis nurodo jo amžių sekančio geneologijos nario gimimo metu, po to primena šio patriarcho likusius gyvenimo metus, apibendrinamas ano gyvenimą užsimena apie jo mirtį.

Yra bandoma paneigti tikėjimą pirmųjų patriarchų ilgaamžiškumu. Tačiau jis pagrindžiamas visa eile tikrų įrodymų. Pirmiausia apie jų ilgaamžiškumą byloja prieš tai buvęs žmogaus rojaus nemirtingumas: nors per nuodėmę žmogus ir prarado šią dievišką dovaną, tačiau mirtingumo užkratas galėjo tik palaipsniui naikinti pirminį organizmo tvirtumą. Laikai iki tvano buvo ypatingo turtingumo, pilnatvės, produktyvumo ir stiprumo visų žmogaus dvasinių bei fizinių galių.

Apie pirmųjų žmonių ilgaamžiškumą užsimenama ir kitų senovės tautų raštuose, kuriuos užrašė egiptietis Manefon, finikietis Manechom, chaldėjus Beroz ir kiti.

Reikia turėti omenyje, jog Dievo Apvaizda ilgu patriarchų gyvenimu siekė aukštų religinių tikslų: saugoti religinę tiesą, plėsti žmonių giminę ir įtvirtinti pagrindinius religijos, moralės ir kultūros momentus.

Adomui gimė sūnus, panašus į jį, pagal jo paveikslą. Šiais žodžiais norima pasakyti, jog į Adomo palikuonius perėjo į jo panašią į Dievo prigimtį įdiegti bruožai, o taip pat ir tos nuodėmingo panašumo savybės, kurios apniaukė šį dievišką paveikslą dėl nusidėjimo.

Tuomet Dievas tarė: „Padarykime žmogų pagal mūsų paveikslą ir panašum“. (Pr 1:26)

Savo veido prakaitu valgysi duoną, kol sugrįši žemėn, nes iš jos buvai paimtas. Juk tu dulkė esi ir į dulkę sugrįši! (Pr 3:19)

Todėl kaip per vieną žmogų nuodėmė įėjo į pasaulį, o per nuodėmę mirtis, taip mirtis prasiskverbė į visus žmones, nes visi nusidėjo. (Rom 5:12)

Pr 5:4-8. Adomas po to, kai jis tapo Seto tėvu, gyveno aštuonis šimtus metų ir jam gimė sūnų bei dukterų. Taigi iš viso Adomas gyveno devynis šimtus trisdešimt metų. Tada jis mirė. Setas buvo šimto penkerių metų, kai jam gimė Enošas. Enošui gimus, Setas gyveno aštuonis šimtus septynerius metus ir jam gimė sūnų bei dukterų. Taigi iš viso Setas gyveno devynis šimtus dvylika metų. Tada jis mirė.

Tris Adomo ir Ievos sūnus Biblija vadina vardais ir vieną dukterį – manoma jog ji yra Kaino žmona.

Kainas pažino savo žmoną, ji pradėjo ir pagimdė Enochą. (Pr 4:17)

Visų vyrų ir moterų setitų geneologija (Pr 5:7-26) nemini, joje paminėti rinktinės asmenybės, kurios ypatingai pasižymėjo žmonijos gelbėjimo istorijoje.

Pr 5:9. Enošas buvo devyniasdešimties metų, kai jam gimė Kenanas.

Kenano vardas filologiškai susijęs su Kaino vardu. Jis reiškia ‚įsigijimas‘, ‚turėjimas‘, ‚valdymas‘. Tačiau tai nemeta ant šio garbingo setito negero šešėlio, nes pats vardas ‚Kainas‘, pagal jame esančią idėją, reiškia ‚šviesus‘.

Žmogus pažino savo žmoną Evą, ji pradėjo ir pagimdė Kainą. „VIEŠPATIES padedama, gavau berniuką“, – ji pasakė. (Pr 4:1)

Pr 5:12. Kenanas buvo septyniasdešimties metų, kai jam gimė Mahalalelis.

Vardas ‚Mahalalelis‘ reiškia: ‚gyrius‘, ‚šlovė Dievui‘, arba ‚giriantis, šlovinantis Jį‘. Tuo, akivaizdu, parodoma, jog gyvenant pirmojo Dievo šlovinimo organizatoriaus Enošo sūnui Kenanui klestėjo religiniai interesai. Dievo šlovinime svarbią vietą užėmė iškilmingas Kūrėjo kvietimas ir Jo šlovinimas:

Ir Setui gimė sūnus, kurį jis pavadino Enošu. Tuo metu žmonės pradėjo šauktis {Dievo} VIEŠPATIES vardu. (Pr 4:26)

Pr 5:15. Mahalalelis buvo šešiasdešimt penkerių metų, kai jam gimė Jaredas.

Vardas ‚Jaredas‘ reiškia ‚leisti žemyn‘. Šio patriarcho vardas rodo, jog jis iš kažkur krenta, leidžiasi žemyn. Gali būti, jog čia kalbama apie fizinį setitų leidimąsi žemyn nuo kažkokios aukštumos. Tačiau gali būti, jog čia kalbama ir apie jų moralinį nuopuolį. Nes Jaredo karta, penkta nuo Adomo per Setą, gyveno tuo pačiu metu kaip ir karta Lamecho, kuris buvo penktos kartos žmogus nuo Adomo per Kainą.

Egzistuoja iš kartos į kartą perduodamas pasakojimas, jog pradžioje setitai gyveno aukštumose, o kainitai – žemumos lygumose. Gali būti, jo Jaredo kartos vyrai susižavėjo Noema sekančių kainičių grožis, todėl anie nusileido nuo aukštumų į kainitų lygumas, suėjo su jomis į nusikalstamus santykius ir per tai morališkai nupuolė.

Pr 5:18. Jaredas buvo šimto šešiasdešimt dvejų metų, kai jam gimė Enochas.

Šio patriarcho vardas mums jau žinomas iš kaitųjų geneologijos. Jis pažymi, kad jo nešiotas yra atnaujintojas, pradėjėjas kažko naujo, kas pašvęsta Dievui. Tuo metu kai kaitas Enochas buvo pradininkas pasaulietiškos galios ir kultūrinio jų viešpatavimo, setitas Enochas, priešingai, buvo tipinis atstovas pirmųjų tikėjimo, vilties ir garbingumo, žodžiu – visko, ką apima senojo testamento sąvoka „teisumas“.

Pr 5:21. Enochas buvo šešiasdešimt penkerių metų, kai jam gimė Metušelahas.

Šis vardas reiškia „strėlės vyras, ginklo žmogus“. Pagal labiausiai tikėtiną apskaičiavimą, Metušelahas žuvo tvano metu, todėl galima išvėgti jo varde simbolinę pranašystę jo mirties nuo Dievo pykčio strėlės, t.y. nuo tvano. Ir tai yra dar labiau itikėtina, nes Metušelacho tėvas – teisusis Enochas, pagal Apaštalo Judo žodžius, pranašavo apie tvaną ir, dėl to, šio regėjimo dvasioje lengvai galėjo duoti savo sūnui tokią situaciją atitinkantį vardą:

Apie juos pranašavo septintasis nuo Adomo [žmogus] Henochas: „Štai atėjo Viešpats su miriadais savo šventųjų įvykdyti visiems teismo ir nubausti visų bedievių už visus bedieviškus darbus, už visus piktus žodžius, kuriuos prieš jį kalbėjo bedieviai nusidėjėliai“. (Jud 1:14-15)

Pr 5:22-24. Metušelahui gimus, Enochas ėjo su Dievu tris šimtus metų ir jam gimė sūnų bei dukterų. Taigi iš viso Enochas gyveno tris šimtus šešiasdešimt penkerius metus. Enochas ėjo su Dievu. Paskui jo nebebuvo, nes Dievas jį pasiėmė.

Toks išsireiškimas Biblijoje sutinkamas ir daugiau kartų:

Nojus buvo teisus vyras, savo kartoje be dėmės, nes Nojus ėjo su Dievu. (Pr 6:9)

Marusis, jis tau pasakė, kas yra gera ir ko iš tavęs VIEŠPATS reikalauja: tik daryti, kas teisinga, mylėti ištikima meile ir nuolankiai eiti su savo Dievu. (Mch 6:8)

Kiekvieną kartą tokiais žodžiais apibūdinamas žmogus, suvokęs, jog Dievas yra visur, tikėjimo akimis jį nuolat matantis prieš save, su tuo vaizdu griežtai derinantis elgesį ir kiekvieną gyvenimo žingsnį. Šie žodžiai kartu nusako ir tokio gyvenimo būdo vaisių - ypatingą, išskirtinį artumą Dievui:

Tikėdamas Henochas buvo perkeltas, kad neregėtų mirties, ir žmonės jo neberado, nes Dievas jį perkėlė. Mat prieš perkeliamas, pasak liudijimo, jis patikęs Dievui. (Žyd 11:5)

Šioje vietoje biblinis autorius apie šio patriarcho gyvenimo pabaigą kalba kitaip, negu apie kitų – ji nebuvo panaši į anų mirtį. Apie tokią gyvenimo pabaigą užsimenama ir kitose Biblijos vietose:

Jiems einant toliau ir besikalbant, staiga juodu perskyrė ugnies vežimas ir ugningi žirgai. Elijas pakilo viesulu į dangų. (2 Kar 2:11)

Tikėdamas Henochas buvo perkeltas, kad neregėtų mirties, ir žmonės jo neberado, nes Dievas jį perkėlė. Mat prieš perkeliamas, pasak liudijimo, jis patikęs Dievui. (Žyd 11:5)

Dėl to, tikėtina, jog Šventame Rašte Elijas ir Enochas minimi kartu, kad jie bus antro Jėzaus Kristaus atėjimo į žemę metu:

„Aš duosiu galią savo dviem liudytojams, ir jie, maišais apsivilkę, pranašaus tūkstantį du šimtus šešiasdešimt dienų.“ (Apr 11:3)

Jis atsakė: „Tiesa, Elijas turi ateiti ir viską atitaisyti“. (Mt 17:11)

Jis atsakė: „Tikrai, Elijas ateis pirmiau ir viską atitaisys“. (Mk 9:12)

Tetrarchas Erodas išgirdo apie visus tuos įvykius ir nežinojo, ką manyti, nes vieni sakė: Jonas prisikėlęs iš numirusių, kiti: pasirodęs Elijas, dar kiti: prisikėlęs vienas iš senųjų pranašų. (Lk 9:7-8)

Tokia gyvenimo pabaiga buvo atpildas Enochui už jo teisų ir dorą gyvenimą, nes mirtis yra nuodėmės pasėkmė.

Atpildas už nuodėmę – mirtis, o Dievo malonės dovana – amžinasis gyvenimas mūsų Viešpatyje Kristuje Jėzuje. (Rom 6:23)

Juk nepaliksi manęs Šeolui, neleisi savo teisiajam matyti Duobės. (Ps 16:10)

Sutinkamai su apaštalo Pauliaus žodžiais, tokia gyvenimo žemėje pabaiga bus tų, kurie sulauks antrojo Jėzaus Kristaus atėjimo metu:

Kaip Adome visi miršta, taip Kristuje visi bus atgaivinti, tačiau kiekvienas pagal savo eilę. Pirmasis bus Kristus, tada priklausantys Kristui jo atėjimo metu. (1 Kor 15:22-23)

Paskui mes, gyvieji, išlikusieji, kartu su jais būsime pagauti oran, debesysna pasitikti Viešpaties ir taip visuomet pasiliksim su Viešpačiu. (1 Tes 4:17)

Pr 5:25. Metušelahas buvo šimto aštuoniasdešimt septynerių metų, kai jam gimė Lamechas.

Iš kainitų genealogijos mums jau žinoma, kad vardas „Lamechas“ reiškia „žiaurus žmogus, karo ir griovimo vyras“. Tikėtina, jog Lamecho kartoje ir setitų tarpe ėmė reikštis karinga, Dievui priešiška kainitų dvasia.

Pr 5:27. Taigi iš viso Metušelahas gyveno devynis šimtus šešiasdešimt devynerius metus. Tada jis mirė.

Tai pats ilgiausias iš visų iki tvano gyvenusių patriarchų (ir visų tų laikų žmonių) amžius.

Nojus ir trys jo sūnūs

Pr 5:28-29. Lamechas buvo šimto aštuoniasdešimt dvejų metų, kai jam gimė sūnus. Jis pavadino jį Nojumi, tardamas: „Iš tos pačios žemės, kurią VIEŠPATS prakeikė, šis atneš mums atgaivos nuo mūsų darbų ir mūsų rankų triūso“.

Paskutinis ikitvaninių laikų patriarchas buvo Lamecho sūnus – Nojus. Jo vardo reikšmė paaiškinta bibliniame tekste. Jis reiškia „nuraminimas, atgaiva“ žemės darbuose. Manoma, jog

dorumu nepasižymėjęs Lamechas, suteikdamas sūnui tokį vardą, siejo su juo Dievui prieštaraujančią mintį, kuri reiškė viltį, jog kultūrinių atradimų pagalba bus įveiktas žemei Dievo skirtas prakeikimas, o tų pasiekimų įdiegėju jis manė, kad būsiąs šis jo sūnus. Tačiau Lamechas, panašiai kaip ir vyriausias kunigas Kajafas Jėzaus teismo metu, be savo valios čia išreiškė ir kitą didžią idėją: kad per Nojų ir jo palikuonis bus susilpninta Dievo bausmės jėga už nuodėmes ir po nedorybių audros (milžinų prievartos).

Tomis dienomis, – kaip ir vėliau, – kai Dievo sūnūs susijungė su žmonių dukterimis, žemėje pasirodė milžinai. Jie buvo senovės galiūnai, garsūs vyrai. (Pr 6:4)

Ir iš tikrųjų, po dangaus baudžiančios bausmės (tvanas Nojaus laikais) atėjo naujas, palyginti ramus visuomeninio – religinio gyvenimo laikas.

Pr 5:30-32. Nojui gimus, Lamechas gyveno penkis šimtus devyniasdešimt penkerius metus ir jam gimė sūnų bei dukterų. Taigi iš viso Lamechas gyveno septynis šimtus septyniasdešimt septynerius metus. Tada jis mirė. Nojus buvo penkių šimtų metų, kai jam gimė Šemas, Hamas ir Jafetas.

Didžioji Nojaus gyvenimo dalis praėjo laikais iki tvano ir tik jam einant į pabaigą jis susilaukė trijų sūnų. Šių veiklus gyvenimas vyko jau laikais po tvano. Lyginant su kitais patriarchais, Nojaus sūnūs gimė labai vėlai – jam buvo apie 500 metų. Kodėl? Gali būti, jog todėl, kad sūnūs iki tvano nespėtų patys tapti tėvais. Arba, kad jie nespėtų toje sugedusių žmonių aplinkoje patys sugesti, to sugedimo neskleistų po tvano gimusių žmonių tarpe.